

Мариела Гемешева

20 ГОДИНИ КАТЕДРА „МОДА“ В НАЦИОНАЛНА ХУДОЖЕСТВЕНА АКАДЕМИЯ, СОФИЯ

„Работата на модния дизайнер е съвкупност от креативни казуси, които водят до определен естетически избор. Често той е вдъхновен от различните художествени епохи, култури и етноси. Всичко това превръща крайния резултат в наситено с послания и смислови пластове произведение на изкуството, което трябва щастливо да надгради съществуващите рамки и определения и успешно да съчетае артистичната си природа с утилитарната си цел“.

доц. д-р Яна Костадинова

Процесите през XX век и началото на XXI век довеждат до осмисляне на дрехите като естетически предмети и фетиши-знаци. „Авангардът“ в модата в края на века или така наречения неоавангард се завръщат към освободената от социални функции и репрезентации дреха,

превърната в концептуално изкуство. Едновременно с това свръхконсумацията в последните години все повече налага и връща отново необходимостта от прагматизъм при производството на облекло и изискването то да бъде реално и интегрирано в самите практики на живеене. И все пак оригиналната, необикновената, сложната дреха трябва да бъде нещо, с което живееш и чрез което определяш своята индивидуалност. Затова, когато говорим за мода днес, имаме предвид мода интегрирана и черпеща вдъхновение от начините на живот и разнообразието на съвременната визуална среда, която същевременно с това участва и в тяхното формиране. В този смисъл присъствието на Катедра МОДА в НХА е не само важна необходимост, а и привилегия.

Изложбата „20 години МОДА“ в НХА е прецизна селекция от дипломни проекти изцяло съобразена в контекста на съвременното състояние

на модата като резултат от интердисциплинарния процес на съвременното художествено образование в космополитните вече изисквания на XXI век. Участващите в изложбата проекти са целенасочено подчинени на постоянното обновяване на модата като движеща сила на новостите в света, работеща все повече с цитати, повторения и клишета (това, което наричаме пост-модерност) или това, което придава на модата особената „героичност“ на своеобразен феникс в съвременния свят. Там, където се крие нейната елитарност, мистиката ѝ, особенният ефект на привличане, играта със съзнанията, мечтите и суетата. Днес концептуализирането на грехата, започнало в началото на XX век, все повече се разраства и към концептуализиране на формата на представяне, създавайки собствено пространство. В случая можем да говорим за една принципно нова репрезентативна възможност на самата грехата, която е много повече свързана с театралната среда и символиката, с която се натоварват облеклата в рамките на представлението, с разликата, че днес такова „представление“ е самият пазар – феномен, изследван и изясняван твърде обстойно в съответните дисциплини в специалността. В контекста на общоакадемичните изисквания в проектането на съвременно облекло преподаването е конкретно ориентирано върху практическите занимания, изработката и представянето на дипломни работи в реална среда чрез изясняване на понятия като моден образ, моден процес и реален моден продукт. С цел постепенно разширяване границите на разбиранията на студентите за грехата и модата като цялостна концепция вниманието е съсредоточено към задълбочени изследвания на художествени идеи и концепции от модерните и съвременни изкуства, философията и културната критика.

Въз основа на перманентна актуализация на преподаването степените „Бакалавър“ и

„Магистър“ в специалност „Мога“ предлагат висока квалификация на визуалния художник в съвременната визуална среда и практика. Посоката, в която се развива специалността, е към целенасочено и пълноценно кореспондиране и със съвременните визуални изкуства. Експериментът в съвременната мога неминуемо контактува и използва изразните средства на съвременното изкуство. Идеята за мога в началото на XXI век се разглежда в светлината на експеримента и промяната. Именно това е новото поле на взаимодействие между мога и изкуство, в което модата ползва пространството на изкуството, а изкуството – „атрибутите“ на модата. В този смисъл обогатяването на общоакадемичните изисквания във фундаменталната дисциплина „Моден проект“ са изградени върху конкретни задания, включващи изкуството като източник на вдъхновение за изобретения и новаторство.

В тази ретроспективна изложба „20 години МОДА“ в НХА са селектирани фрагменти от дипломни модни проекти на вече реализирани наши студенти:

Александър Гергинов, Анна Станкова, Ани Йотова, Вилиана Карушкова, Анелия Антова, Ива Плавчева, Ива Партъчева, Боян Петрушевски, Василена Габровска, Давид Стояновски, Диляна Чолакова, Деница Кондова, Димитър Дончев, Дияна Илиева, Иван Гинчев, Йелена Кесич, Ирина Матов, Инанч Неджибова, Николай Божилов, Марина Младенова, Милка Александрова, Рафаела Рафелова, Радостина Клинова, Стефани Тодорова, Теодора Спасова, Йоан Гълъбов, Стамена Константинова, Йоана Шишкова, Лидия Христова, Елица Живкова, Вера Димитрова, Мария Колева, Ренато Михайловски, Слава Георгиева, Теодора Лазарова, Пола Маринова, Петя Стоянова, Полина Сотирова, Рейчъл Зарбавчиева, Християна Мутавичиева, Цветелина Ценкова и Янчо Спасов.